



Ringkøbing-Skjern Kommune
Fresiahaven - børnehave

Læreplan

Rapporten er hentet: 29-06-2021

INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

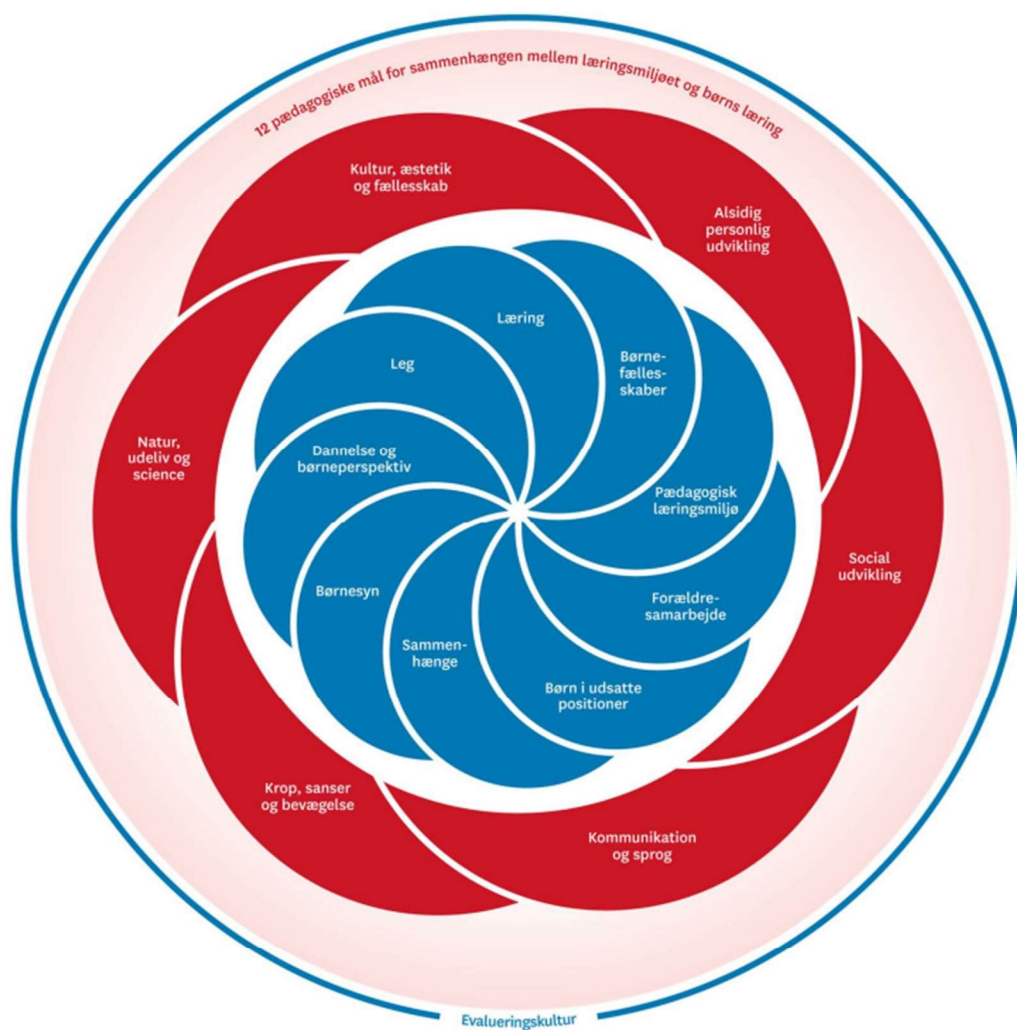
Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer



1.1 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Fresiahaven er en aldersintegreret institution som består af en vuggestue og en børnehave. Vi har pt. 53 børnehavebørn og 13 vuggestuebørn. Vi er organiseret med 6 lokale dagplejere og med den lokale skole som er en overbygningssskole med børn fra 0. til 9. klasse.

Fresiahaven består af 9 pædagoger, 5 pædagogmedhjælpere, 1 pædagogstuderende og 1 leder.

Vi bor i et mindre lokalsamfund tæt på skolen, skoven og mosen. Vi har et samarbejde med byens plejehjem, som især vuggestuen besøger og laver gymnastik med.

Vi er inddelt i 3 stuer, samt en vuggestue. Børnene er samlet på tværs af alder, undtagen den ene stue som udelukkende består af førskolebørn der målrettet arbejder med skoleparathed det sidste år i børnehaven.

Vi bor i et samfund med mange landbrug med et personale fra Østeuropa, hvilket medfører at børnegruppen er en mangfoldighed af børn fra det meste af Europa og også Mellemøsten.

Vi arbejder ud fra Ringkøbing- Skjerns Fælles Børne og ungesyn. Det er for at sikre et politisk ønske om at skabe helhed og sammenhæng i barnets liv. Fælles Børne og Ungesyn hviler på et systemisk og narrativ grundlag og i det anerkendende og ressourcefyldte Fælles børne- og ungesyn, taler vi om ressourcer, styrker og muligheder for børn. Vi bestræber os på, at alle børn oplever sig set, hørt, forstået og taget alvorligt. Det handler dybest set om at skabe tillid mellem børn og voksne.

Med afsæt i en systemteoretisk ramme består et læringsmiljø af relationer, interaktioner, mønstre og kommunikation. Det er sjældent, at vi handler helt uafhængig af de omgivelser, eller den kontekst, vi befinder os i.

Personalet er uddannet i LP som er en forkortelse af Læringsmiljø og pædagogisk analyse. LP modellen er primært en analysemodel der hjælper personalets analytiske evner når de oplever børn stå i problemer.

Vi arbejder med PLC (pædagogisk læringscirkel) som metode til at opnå en ønsket læring. PLC er en model der sikrer, at det pædagogiske personale arbejder systematisk med barnets og egen læring når en udvikling ikke går som forventet.

Fresiahavens forældrebestyrelse består af forældre og personale fra både Fresiahaven og dagplejen. Vi arbejder med aktuelle emner der både er politiks besluttet og lokal besluttet.

Bestyrelsen har en aktiv rolle når der planlægges og afholdes social arrangementer der styrker det store fællesskab.

2 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG

Evalueringsinstituttet (EVA) har udgivet Redskab til selvevaluering, som er et redskab der kommer omkring de tematikker, der er i det pædagogiske grundlag. På trods af en mindre divergens mellem navngivningen af tematikkerne i henholdsvis selvevalueringen fra 2018 og det pædagogiske grundlag fra Hovedpublikationen, er selvevalueringen et godt og anvendeligt analyseredskab, der skaber en ramme for en struktureret dialog om pædagogisk praksis.

2.1 Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvad karakteriserer den måde, vi organiserer vores pædagogiske læringsmiljø på, og får vi skabt et miljø, der understøtter leg, aktiviteter og rutiner? Hvad fungerer godt/dårligt?
- Hvilke pædagogiske overvejelser ligger til grund for den måde, vi organiserer vores pædagogiske læringsmiljø på? Hvordan ved vi, om vores antagelser holder stik?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at organisere det pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan matcher vores faglige kompetencer vores mål om at skabe et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø? Hvordan sikrer vi, at vi er fagligt godt klædt på?

Vi tilstræber at skabe trygge rammer og faste rutiner, med forudsigelighed og genkendelighed, som styrker børnenes sociale kompetencer i form af en fællesskabsfølelse – vi skal alle hjælpe hinanden, udvise og træne empati, have respekt for hinanden, og øve i at udsætte egne behov.

Selve organiseringen af de forskellige læringsmiljøer, sker i en vekselvirkning mellem planlægning og ved at følge barnet i legen og dets initiativ. Hver uge er der stuemøde hvor de voksne planlægger, følger op og også vurderer om det fysiske læringsmiljø understøtter legen for børnegruppen. Møbler og inventar er på hjul og dermed fleksible og kan nemt forandres alt efter behov.

Det fysiske læringsmiljø er ofte funktionsopdelt, fordi det er praktisk, men også fordi det er med til at skabe overskuelighed for børnene.

Vuggestuen er også funktionsopdelt. Samtidig har de voksne også en fast funktion, en fordybelsesvoksen og en overbliksvoksen. Det giver ro på stuen at voksne ved, hvilken rolle de har, og ro giver mulighed for nærvær og fordybelse.

De forskellige funktioner er også lig med forskellige læringsmiljøer. Dukkekrog= rolleleg, personlige og sociale kompetencer, bevidsthed om hverdagsliv, finmotorik. Lego/duplo= koordination, finmotorik, koncentration, tålmodighed. Gulvplads til tumleleg og musik/rytmik= grovmotorik, balance, koordination, rumlig sans, vente på tur, rytmisk sans, sprog. Læseplads = fordybelse, nærhed/nærvær, sprogtilegnelse.

I alle funktioner indgår desuden muligheden for at lære bla. personlige, sociale kompetencer og empati.

Børnene tilpasser sig løbende i leg og samværet med de andre børn. De iagttager og interagerer.

Vi er meget beviste om hvordan vi taler til og med børnene og hinanden. Vi har en kultur, som er præget af omsorg, respekt og hjælpsomhed. Det smitter af på børnene.

Vi prioriterer og sætter tid af til overgange, så børnene selv kan være aktive deltagere, og den voksne kan støtte, guide og vejlede på sidelinjen. Overgange er her de skrift der er i løbet af en dag for barnet – f.eks. overgangen fra legen til en aktivitet, overgangen fra legepladsen til stuen, overgangen fra måltidet til at tage tøj på i garderoben, etc.

At børnene øver sig på, at stå i kø på badeværelset, vaske fingre, tage overtøj på m.m. giver barnet læring omkring sig selv. "Hvad kan jeg mestre?" Det giver gå mod på at prøve ukendte ting - hvis de lykkes. Derfor er det vigtigt de voksne er bevidste om hvornår man skal gå foran, bagved eller ved siden af det enkelte barn.

Dette gælder også i legen, i planlagte aktiviteter og rutiner. De voksne ligger skinner ud, altså står for de overordnede rammer, men følger barnets initiativ, lader børnene være aktive deltagende og de voksne støtter, guider og skaber tryghed på sidelinjen. F.eks. ved spisesituationen, hvor de voksne har bestemt tidspunktet og hvor børnene skal sidde. De voksne følger herefter børnenes spor og er opmærksomme på hvordan snakken går ved bordet og hvad børnene spiser fra deres madpakke. De voksne hjælper samtalen på vej ved at stille spørgsmål til det børnene taler om, hjælper hvis de er ved at gå i stå, eller misforstår hinanden. Den voksne kan også guide i forhold til at lade børnene hjælpe hinanden, hvis et barn siger: "mælk", kan den voksne sige: "du kan prøve at bede din sidekammerat om mælken og prøve at hælde op selv, det tror jeg godt at du kan".

For at skabe det rette læringsmiljø tilrettelægger vi ofte aktiviteter så de tilgodeser en mindre gruppe børn, delt op efter alder. Aktiviteter planlægges ofte ud fra alder og kompetencer med tanke for nærmeste udviklingszone.

Vi arbejder ud fra Ringkøbing-Skjern kommunes fælles Børne - og ungesyn, der benytter det systemiske, det anerkendende og det narrative perspektiv. At alle børn skal føle sig set, hørt og forstået, at børn er dem de er, i samspillet med deres omverden. I det systemiske perspektiv vægtes det dobbelte lærings syn, hvilket er med til at de voksne tager ansvaret for egen del af relationen og dens betydning for læringsmiljøet.

Fælles Børne - og ungesyn er udgangspunktet i Fresiahaven når vi guider børn i konflikthåndtering, lære dem om demokratisk dannelse, om turtagning, hver gang vi trøster, puster på sår, hver gang vi fysisk sætter os ned i børnehøjde, når vi er nærværende, når vi fortæller den gode historie om et barn, når vi guider og bruger os selv i legen, når vi inddrager børn i daglige gøremål, fylder på selvværdet hos det enkelte barn, når vi laver fokuseret indsats for det enkelte barn, når vi bruger hen-imod-sprog = "du må gerne...", når vi følger børnenes initiativ og ser tingene fra børnenes perspektiv, når vi sætter rammer og laver struktur og meget meget mere!

Vi ser efter tegn på om børnene udvikler sig og trives. Når vi ser at børnene deltager i fællesskabet, når de er omsorgsfulde over for hinanden, når de tager initiativ til aktiviteter og leg, når de selv inviterer til snak og samvær og når de leger videre med inspiration fra de aktiviteter de er blevet præsenteret for.

Vi arbejder med dialogprofiler og sprogtest som udgangspunkt for struktureret læring og bruger dem og iagttagelser til at se om barnet udvikler sig alderssvarende. Vores udfordring er dog når børn med andet modersmål end dansk, udvikler sig langsommere eller anderledes end forventet. Det kan være svært at vurdere om det skyldes en sproglig, kulturel eller kognitiv barriere.

Vi er igennem de sidste år blevet uddannet i LP og PLC som er metoder der systematisk kan understøtte de voksnes tilgang til børnenes læring, udvikling og trivsel. Vi deltager ofte i temadage omkring sprog og i netværksgrupper. Vi kunne med fordel arbejde mere på en systematisk evalueringskultur og en åben og nysgerrig praksis hvor vi kan stille hinanden undrende og opklarende spørgsmål som grundlag for refleksion over egen praksis.

2.2 Børnesyn og børneperspektiver

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan arbejder vi med løbende at følge børnenes spor, oplevelser og interesser? Hvad gør vi for at indfange alle børns perspektiver? Er det de samme børn, vi altid får øje på?
- Hvordan arbejder vi regelmæssigt med børnenes feedback fx på personalemøder, som input til vores faglige dialog?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at organisere det pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan har vi senest brugt børnenes perspektiver som grundlag for at udvikle det pædagogiske læringsmiljø? Hvilke nye indsigter nåede vi frem til? Hvad ændrede vi som resultat af vores indsigter?
- I hvilke situationer kunne det være relevant at inddrage børnenes perspektiver, hvor vi ikke gør i dag?

At arbejde med at følge børnenes spor er for det meste en naturlig del af den pædagogiske hverdag. Vi har en åbenhed og skaber tryghed så børnene har tiltro til at de bliver hørt. Hvis der f.eks. er mange børn, der ønsker at komme på legepladsen, så følger vi børnene og ligger det planlagte til side til en anden dag, hvor det måske bedre fanger børnene. Vi arbejder også med at vi har nogle SKAL-ting og nogle KAN-ting. F.eks. er en SKAL-ting, en samling om formiddagen, hvor vi samler børnene og hvor de skal deltage. Vi fortæller børnene hvad vi nu skal arbejde med (f.eks. sanser, sund-usund mad) og spirer en naturlig interesse og nysgerrighed i børnene, men også en tryghed, så de nu ved hvad vi skal i gang med. Det gør at alle vælger at deltage i den KAN-ting vi skal bagefter f.eks. med at klippe i ugeblade. Dog er interessen og vedholdenhed meget forskellige fra barn til barn også afhængig af forståelsesrammen. Men her kan børnene være med på det niveau de vil.

For tiden er de større drenge optaget af vulkaner. Hvordan interessen er opstået ved vi ikke, men det har givet anledning til videns søgning på internettet, lave kreative udtryk med tegninger og "ægte" lava af cement. Det har på forunderligvis givet anledning til mange snakke, opdagelser og lege.

På stuemøder taler vi ofte om hvad der skal ske i de kommende uger og evaluerer de tiltag og aktiviteter der allerede er sket. Vi ser efter respons og tegn på læring og om elementer fra aktiviteten indgår i legen. Det plejer at være gode tegn. Vi sørger for at være i dialog med børnene og have interesse i det de fortæller. Det tilstræbes systematik at sørge for, at hvor alle børn bliver hørt og set i rundkredsen.

Børnenes perspektiv indgår naturligt i måden vi arbejder på fordi det er en del af det politisk besluttede børnesyn. Ligeledes er det en del af LP og PLC. Men det er som ofte vores vurdering af barnets perspektiv der skinner igennem. Der kunne med fordel arbejdes mere systematisk med børnenes feedback ved at inddrage dem konkret i samtalen og give dem opgaver hvor de f.eks. skulle fortælle om eller filme ynglings legetøjet eller yngling stedet i børnehaven.

I vuggestuen har vi arbejdet tværfagligt med et barn hvis trivsel var udfordret. I gennem længere tid med observationer og kollegial sparring, valgte vuggestuen at inddrage en

pædagogisk konsulent der kunne hjælpe med nye perspektiver på situationen, her i blandt barnets perspektiv via en systemisk tænkning.

Gennem refleksion og nye indsigter er det fysiske læringsmiljø ændret så det tilgodeser barnet behov for ro og fordybelse. Samtidig fik de voksne tildelt ansvar som enten overbliksvoksen eller fordybelsesvoksen. Det gjorde vuggestuen mere overskuelig og barnet fik nærværende voksne der vidste at der var andre der tog sig af det praktiske som bleskift, næsepudsning osv.

2.3 Børns leg

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan giver vores pædagogiske læringsmiljø børnene mulighed for at bruge deres fantasi og lege?
- Hvad gør vi for at arbejde med børnenes forskellige roller og positioner i legen?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at organisere det pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan arbejder vi med at understøtte, at alle børn har mulighed for at være med i legen? Er der børn, som vi oplever, står uden for legen, og hvad gør vi ved det?
- Hvordan har vi undersøgt den læring og udvikling, der sker i børnenes leg?

Vores pædagogiske læringsmiljø ift. legen står på flere ben – den fysiske indretning, legetøjets kvalitet, de voksnes tilgang til legen og deres kendskab til legens betydning og hvor villig man er til at sætte sig selv i spil i legen. Derfor er det vigtigt at have øje for hvad der rører sig blandt børnene – hvad og hvordan leger de og har vi et fysisk miljø hvor indretningen inspirerer og understøtter legen?

Vores stuer er indrettet så gulvpladsen optimeres, for det er for det meste her børnene leger. Der er dog også både lave og høje borde og bænke der inviterer til leg, både sammen og alene. Alt inventar er på hjul så der kan laves kroge hvor der kan leges uden forstyrrelser eller der kan flyttes rundt så legetøjet inspirerer til nye lege og stimulerer fantasien.

På stuerne har vi meget forskellige legetøj, bøger, klæd ud tøj og materialer der inviterer til leg af mere læringsmæssig karakter, som f.eks. skriveredskaber, spil og bogstavsleg.

Indimellem laver vi små grupper, hvor man prøver at sætte børnene sammen så det henleder opmærksomheden på, at der kan dannes andre relationer end dem barnet har med bedste vennen.

Legen er værdifuld i sig selv. Nogle gange har den et formål, andre gange er legen blot til for legens skyld fordi den er sjov og livsnødvendig for børn. Legen er dog aldrig uskyldig, for i legen udvikles barnets sociale kompetencer, dannelse, sproget og barnet kan også, når legen bliver for vild, mærke og træne egne grænser og øve sig i hvor andres grænser går.

Den frie leg på stuerne i Fresiahaven, er kendetegnet af, at der er nogle uskrevne regler og rammer, som børnene hurtigt lærer at kende, eller måske kender i forvejen. Selv om legen er fri, er der noget der duer og ikke duer. Respekt for hinanden, glæden ved at indgå i en social relation og nedbringelse af en eksklusions kultur, skal være til stede og er en forudsætning for et godt læringsmiljø.

Den frie leg styrkes ved at de fleste legeredskaber og hele rummet er til rådighed for børnene og deres fantasi. F.eks. kan biler hurtigt blive en ingrediens i en suppe i dukkekrogen, eller biltæppet kan være det sted hvor de "syge" skal vente indtil lægen er klar til den næste. Det pædagogiske læringsmiljø i Fresiahaven er også kendetegnet ved, at der er støttende og guidende voksne, der hjælper med videreudvikling af legen. Kunsten er ikke at overtage legen, men følge flowet. Det er børnenes leg, men de voksne kan lege med ved at byde ind med nye roller, især til de børn der står udenfor og har svært ved at blive en del af legen. Her bruges den narrative tilgang, ved at anerkende barnet ekstra i en periode. "Ej hvor du koncentrerer dig Kristoffer." Altid med navn og med fokus på hvad der lykkes som en kommentar og ikke så meget som en vurdering. Det kan være en god måde at positionere barnet på og give det status blandt de andre børn.

Vi inddrager os selv som aktive deltagere og guider de andre deltagere i legen når legen udvikler sig uhensigtsmæssigt. Hvis et barn f.eks. altid er "baby", kan man som voksen gå med i en leg, og prøve at ændre på rollefordelingen og bestemme hvem der er hvad. Man kan f.eks. selv tage en rolle på sig, og guide det barn, som ikke er vant til den rolle det er blevet tildelt. "Nu gik moren over og lavede aftensmad, se her er noget mad, hvad skal vi gøre ved det? Jeg er storesøsteren, som hjælper moren."

Det kan være svært at vurdere hvad det enkelte barn konkret har lært af legen. Det skyldes bl.a. at legen – især den frie leg - ofte ikke har et konkret målbart mål, men handler om udvikling og dannelse som er noget der udvikles over tid. Observationer og refleksioner er derfor vigtige redskaber blandt de voksne, samt et godt kendskab til det enkelte barns styrker og udfordringer.

2.4 Det brede læringsyn

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- På hvilke måder har vi fokus på læringsprocesser gennem hele dagen (leg, børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter og rutiner)?
- Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det både støtter børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring? Hvordan kan vi følge og støtte barnets undren og nysgerrighed? Hvordan udfordrer og støtter vi børnene i at få nye ideer og erfaringer med vedholdenhed og gåpåmod?
- Oplever vi, at det er alle børn, der viser deres undren og nysgerrighed ved fx at stille spørgsmål e.l.? Hvad tænker vi om, og hvad gør vi for, de børn, der sjældent giver udtryk for deres undren og nysgerrighed?
- Hvordan arbejder vi med at følge op på, om vi lykkes med det pædagogiske læringsmiljø i forhold til, hvad børnene får ud af det? Hvordan sikrer vi, at vi kommer hele vejen rundt i forhold til de seks læreplanstemaer?

Hverdagen i en daginstitution er præget af leg, planlagte aktiviteter og faste rutiner, hvor børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring hele tiden er i spil. Dette kan slet ikke undgås. Børn lærer hele tiden. I Fresiahaven skifter vi også mellem børns leg og vokseninitierende aktiviteter, spontane aktiviteter og daglige faste rutiner, og læringen i alle disse ting, har meget stor betydning. Der er ikke kun læring i den pædagogisk aktivitet om formiddagen. Læring finder sted hele dagen og i alle små og store ting, f.eks. garderoben, spisesituationen, toiletbesøg, og når vi siger goddag og farvel. Dette er vi meget

opmærksomme på. Det er noget vi udlever, og taler om både til stuemøder, men også i hverdagens småøjeblikke, hvor stjernestunder finder sted.

Vi opfordrer børnene til at hjælpe hinanden når f.eks. lynlåsen driller eller der skal gives et kram.

Nogle børn stiller flere spørgsmål end andre. Det kan hænge sammen med, at deres nysgerrighed kan være større, at de er opvokset i et miljø, hvor spørgsmål og underen har været i højsædet. Børn er forskellige og for nogle er det meget naturligt at spørge og for andre er det ikke. Her er det godt at disse børn er i en daginstitution, hvor forskelligheden mødes, og man altid kan komme med på en rejse med andre, når et barn har stillet et spørgsmål, og svaret høres af alle.

Der er fokus på de børn, hvor nysgerrighed og underen ikke kommer naturligt. Det er f.eks. de børn, der ofte går med en voksen i hånden når vi går ture, måske fordi de er usikre når vi er på "fremmed grund". Her hjælper den voksne med at skærpe nysgerrigheden og stiller spørgsmål. Ligeledes ved nye aktiviteter, sørger voksne for at være tæt på de børn der skal have en ekstra hånd - de har fokus på at skærpe nysgerrigheden med underen og spørgsmål. De gør de ved at være rollemodel og stille spørgsmål ud fra børnenes perspektiv.

2.5 Samspil og relationer

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvad kendetegner de situationer, hvor vi oplever et nærvær mellem os og børnene, og vi er fordybede sammen? Hvad skal der til, for at nærvær og fordybelse opstår? Hvad kan vi gøre for at få mere ud af det?
- Hvornår oplever vi, at vi ikke er tilgængelige for børnene og ikke har mulighed for at reagere på deres behov? Hvad kendetegner de situationer, og hvad kan vi gøre anderledes for at ændre på dem?
- Hvordan kommunikerer vi med børnene, både kropsligt og sprogligt, i forskellige situationer? Hvad oplever vi, er en god kommunikation mellem os og børnene? Har vi fokus på at spørge ind til børnenes oplevelse med åbne spørgsmål som: 'Kan du fortælle mig, hvad der skete?', 'Hvordan kan vi løse det sammen?', 'Hvilke andre ideer kan du komme i tanke om?'
- Hvordan kan vi understøtte det enkelte barns trygge tilknytning gennem det pædagogiske arbejde med hele børnegruppen?

Vi arbejder med at inddele børnene i mindre grupper og sammensætter børnene ifht. til alder for at sikre at aktiviteterne rammer nærmeste udviklingszone. Dette understøtter også nye venskaber og relationer. Ofte er alle børn samlet på stuen så det store fælleskab dyrkes og der er mulighed for at lege på tværs af gruppen.

Planlægning og organisering er vigtigt for at nå målene og komme omkring alle børn. Når der ikke bruges energi og tid på det praktiske, frigiver det tid til børnene. Det er vigtigt at fordele arbejdsopgaver og roller blandt de voksne, så alle ved hvad hvem gør. Det skaber overblik og ro til fordybelse. De voksne tilstræber at gå i børnehøjde og konkret sidde på gulvet og lege med. Relationen skal være tryk og tillidsvækkende. Det gør vi ved at være omsorgsfulde, anerkendende og nysgerrige på barnets perspektiv. Det er den voksne der har ansvaret for relationens kvalitet og den der kan skabe en forandring.

2.6 Børn i udsatte positioner og alle børns deltagelse i børnefællesskaberne

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvilken pædagogisk tilgang arbejder vi ud fra for at sikre, at alle børn oplever, at de er en del af et børnefællesskab? Hvordan er der forskel på vores praksis i forhold til forskellige aldersgrupper?
- Hvordan vurderer vi alle børnenes muligheder for at udvikle sig og få nye relationer? Er der noget, vi kan gøre anderledes for at give nogle børn bedre muligheder for at opbygge og have gode relationer?
- I hvilket omfang har vi faglige dialoger om, hvordan vi kan understøtte, at børn i udsatte positioner trives og ses i det pædagogiske læringsmiljø? Hvordan sikrer vi, at vi også har blik for og inddrager de børn, der fx ikke selv henvender sig og ikke deltager aktivt i lege og aktiviteter?
- Når vi ser på vores praksis den seneste måned, hvornår er det så lykkedes os at skabe et pædagogisk læringsmiljø, hvor alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes i fællesskabet? I hvilke situationer lykkedes det ikke - og hvorfor?

Igennem daglig fokus på at skabe relationer børnene imellem og imellem voksne og børn, sikrer vi at vi ser om alle børn er en del af fællesskabet. Børnene opdeles i mindre grupper, sættes sammen når der f.eks spises for at understøtte at der skabes en kontakt. Vi tilstræber igennem det narrative, at få alle børn beskrevet positivt overfor de andre børn. Det er vigtigt at de voksne udstråler at barnet har værdi som det er, har færdigheder som bidrager til fællesskabet og bemærker og siger højt, når barnet agerer socialt ind i en sammenhæng. "Jeg kan se du har en god fantasi" "Det var godt at se at du hjalp din kammerat" "Jeg kan se du nu har lært at tage tøj på selv" osv. Det er vigtigt at barnet bliver set så der føler sig værdifuldt og det er vigtigt at barnet føler det bidrager ind i fællesskabet med leg, praktiske færdigheder m.m.

Vi arbejder med Fri for Mobberi som inddrager børnene i refleksion om hvordan man indgår i et fællesskab og hvordan man helt konkret bliver en god kammerat og dermed helt naturligt en del af fællesskabet.

I et systemiske er barnet er en del af noget større og der kan være mange ydre vilkår i spil hvis barnet generelt eller blot i en periode er i en udsat position. Derfor skal de voksne være bevidste om hvilke deltagelsesmuligheder der aktuelt er for det enkelte barn. Barnet kan være optaget af hvordan det går med far og mor derhjemme eller det kan konkret have sprogbarrierer der hindrer barnet i at skabe en dialog så det derved kan indgå i en legerelation. Det fysiske læringsmiljø skal sikre at der er deltagelsesmuligheder f.eks ved at have legetøj nok og skabe rum for at der plads til forskellige deltagere i legen.

For at styrke fællesskabet, er de voksne behjælpelige med at formidle en kontakt mellem forældrene så der kan laves legeaftaler hjemme. Vi har også formidlet kontakt til den lokale fodbold og gymnastik forening for at få f.eks flersprogede børn ind i det fællesskab der findes der.

Når barnet starter i børnehaven tilstræber vi at sætte børnene sammen så de bevarer venskaber fra dagplejen eller vuggestuen. Vi ser disse venskaber for det meste forbliver stabile igennem hele børnehavetiden.

Fællesskaber styrkes når de voksne struktureret og systematisk arrangerer en aktivitet som passer til børnegruppens alder og udviklingstrin. Det er vigtigt at det enkelte barn føler det kan bidrage til opgaveløsningen, mødes med positive forventninger og opmuntres til deltagelse og også bliver mødt med et krav om deltagelse på en kærlig og anerkendende måde. Der skal sikres deltagelsesmuligheder f. eks ved at lave små grupper og være tilstede som voksen så barnet kan hjælpes og guides hvis der er et behov. For at lykkes, skal de voksne have et godt kendskab til det enkelte barn og have øje på hvad der rører sig i børnegruppen. Det kræver rutiner, erfaring og et godt samarbejde på de enkelte stuer.

2.7 Evaluerende pædagogisk praksis

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan undersøger og evaluerer vi de pædagogiske læringsmiljø i sammenhæng med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse? Har vi fastsat et fokus eller formål med vores løbende evaluering af pædagogiske læringsmiljø? Hvor står vi stærkt/svagt? Hvordan oplever vi, at vi fagligt set er klædt på til at evaluere og undersøge?
- Hvad gør vi for at sikre, at vores løbende evaluering er systematisk? Hvordan definerer vi "systematisk"?
- Hvordan sikrer vi, at vores evalueringer har fokus på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse frem for blot aktiviteterne eller blot på børnenes læring?
- Hvordan sikrer vi, at vi anvender den viden, vi får fra vores evaluering, til at justere vores pædagogiske læringsmiljø? Hvornår har en konkret evaluering senest givet ny indsigt i børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse, der har ført til ændring i vores praksis?

Vi evaluerer indsatser kvalitativt via praksisfortællinger og via observationer. Som en aktiv kvantitativ evaluering bruges dialogprofilen og sprogtest, TRAS, sprogtrappen og en pædagogisk udviklingsbeskrivelse som kan laves med forældrene. På stuemøder evalueres aktiviteter og læringsmål for det enkelte barn. Der tages stilling til om praksis skal justeres for at komme nærmere målet.

Vi brugere PLC som er en didaktisk læringscirkel. Metoden har fokus på enkelte læringsmål, både hos det enkelte barn, hos hele gruppen og også hos den voksne.

2.8 Forældresamarbejde om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan samarbejder og kommunikerer vi i det daglige med forældrene om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse? Hvilke rammer og regler har vi for forældresamarbejde? (Det gælder både de overordnede rammer og den konkrete håndtering i hverdagene. Er det fx ok at afbryde en aktivitet med børnene, hvis en forælder har brug for en snak?)

- Hvordan oplever vi samarbejdet med forældrene i forhold til at rådgive og vejlede dem om deres barns trivsel, udvikling, læring og dannelse?
- Hvordan arbejder vi med at møde forældrene forskelligt og tilpasse samarbejdet ud fra deres behov?
- Hvad ved vi om, hvordan forældrene oplever vores samarbejde, rådgivning og vejledning? Inddrager vi synspunkter og viden fra forældrene?

Vi kommunikerer med forældrene til dagligt når barnet afleveres og hentes. Der foregår også meget kommunikation via opslagstavler og Aula. Vi har en opstarts samtale når barnet har været i institutionen ca. 4 måneder hvor vi med åbenhed og nysgerrighed taler om hvordan barnet og forældrene oplever institutionen. Sigtet er, at skabe en anledning til at få talt om forventninger og skabe tillid som skal være et bærende element i det kommende forældresamarbejde.

Det kræver en bevidstgørelse fra de professionelle om hvad der kan kommunikeres i garderoben og hvad der kræver en planlagt samtale. Den daglige kontakt kan være en kort besked om trivsel og enkelte konflikter barnet har været i i løbet af dagen. Det er også her en beskrivelse af en aktivitets betydning kan fortælles. Eks. A. har lavet en perleplade i dag - han har øvet finmotorik og talt, lavet rækker og øvet sig i at se mønstre.

Vi oplever, at vi har god kontakt når vi henvender os til forældrene med ønsket om at skabe et fælles fokus omkring et barn der i en periode er i en udsat position. Det skaber en positiv forandring for barnet når dialogen er konkret og målrettet og der følges op på aftaler og arbejdes i samme retning.

Vi har ca 20 % tosprogede børn og kommunikationen her kan adskille sig fra andre. Den daglige kontakt kan være svær fordi der ikke tales samme sprog og ikke engelsk. Her skal der bruges billeder, tegnsprog, Apps og andre hjælpemidler - som tolk ved planlagte møder. Forældre er generelt åbne over for råd og vejledning - det efterspørges især i aldersgruppen 0-2 år. Der er en fin grænse mellem at være rådgivende når råd ikke er efterspurgt og rådgivende når vi ser barnet ikke udvikler sig og trives. Det kræver tillid som skal opbygges over tid. Tilliden skabes ved daglig dialog om stort og småt, og når forældrene oplever at vi ser barnet positivt og anerkender, at udfordringerne også kan skyldes det læringsmiljø barnet indgår i i institutionen. Tilliden skabes også ved vores sociale arrangementer, hvor der er anledning til at se hinanden i en anden kontekst.

Vi får løbende feedback fra dialogprofiler som udfyldes af forældre og personale. De følges op af en forældresamtale. Der er i efteråret 2019 lavet en spørgeskemaundersøgelse om forældrenes perspektiv på samarbejdet. Forældres synspunkter og viden inddrages som vigtige elementer for at sikre barnet trivsel, udvikling og læring.

2.9 Sammenhængende overgange

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan arbejder vi ud fra læreplanen for at skabe sammenhæng for børn og forældre i overgangen fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til skole og SFO/fritidshjem?
- Hvordan arbejder vi med en tryk overgang til det næste tilbud? Fx aktiviteter som at besøge det nye sted, tæt dialog med fagprofessionelle fra andre tilbud, arbejde med overgangsobjekter o.l.
- Oplever vi, at vi har et fælles værdisæt med det andet dagtilbud eller skole og SFO/fritidshjem? Er vi enige om, hvad der skal til fra begge parter for at skabe en sammenhængende overgang?
- Hvad ved vi om dagplejerens/sundhedsplejerskens/pædagogens/lærerens faglighed og daglige praksis? Hvordan kan vi blive klogere på det, og hvordan kan den viden bidrage til at skabe sammenhæng?

Når et barn skal starte i børnehaven sender vi et velkomst brev til barnet hvor vi fortæller hvem de voksne er, hvem deres kommende venner er og hvilket legetøj vi har. Sigtet er at skabe et positivt møde og en positiv forventning hos barnet. Vi afsætter tid til et opstarts møde hvor der konkret tales om en plan for opstarten. F.eks 2 timer med en af forældrene første dag osv. Vi oplever at der specielt ved første barn er brug for konkrete aftaler givet af et personale der har erfaring. Når vi modtager barnet fra en lokal dagplejer eller fra egen vuggestue, inviterer vi barnet 2-3 gange inden starten for at de sammen med deres voksne kan blive trygge i nye omgivelser.

Gruppen af børn der skal i skole besøger skolen og SFO'en ca. 4 gange i foråret inden de skal i skole. Der laves et konkret program i samarbejde med skolen som sikrer børnene bliver trygge og får skabt en begyndende relation med deres kommende lærer og personalet i SFO'en. Personalet på skolen tilbringer også tid i børnehaven med de børn der skal i skole for at se dem i vante omgivelser og for at kunne tage udgangspunkt i deres børnehave verden. Det er vigtigt at have en aftalt plan med de forskellige aktører ved overgangene - skolen, vuggestuen og dagplejen. Det er vigtigt at vi sikrer at overgangene er i tråd med Fælles Børne og ungesyn som er kommunens politisk vedtagne grundlag. Her vægtes et ressource orienteret barnesyn som ser på hele barnet incl. det læringsmiljø det indgår i.

Samarbejdsaftalerne er lavet i fællesskab da vi er organiseret sammen i en helhed. Dagpleje, vuggestue, børnehave, SFO og skole er en helhed under samme ledelse. Vi arbejder ud fra samme værdisæt og politikker indenfor 0-16 års området.

Skole og børnehave arbejder sammen om forældremøder inden skolestart, hvor vi vurderer hvad der er behov for at forældrene er opmærksomme på og hvad deres børn skolegang kommer til at indeholde.

Ved overgangen fra børnehaven til skolen arrangeres der overgangssamtaler mellem pædagogen i børnehaven og 0. kl. læren. Når børn er i en særlig udsat position, inddrages det tværfaglige netværk som tidligere har været i spil for at hjælpe barnet. Overførsel af relevante papir bliver med tilladelse fra forældrene overdraget til skolen for at sikre viden ikke går tabt.

3 ØVRIGE KRAV TIL LÆREPLANEN

3.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

"Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

Vi arbejder i høj grad med naturen som er rundt omkring os. Vi går på opdagelse og skaber læringsmiljøer omkring mosen, skoleskoven, søer og marker hvor der fanges haletudser, samles blade, insekter og blomster, osv.

Vuggestuen samarbejder med det lokale plejehjem, hvor vi laver gymnastik med beboerne, slår katten af tøndem og bruger plejehjemmets have til at lege i og kigge på kaniner.

Vi går ture i området og legepladser bruges aktivt. Der handles i den lokale brugs når der er maddage.

3.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30)

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Der er stor fokus på det fysiske læringsmiljø. Der indrettes efter børnenes behov for stillezoner og plads til lege som kræver gulvplads. Det kan være perioder hvor der er brug for plads til en stor togbane eller der kan være i perioder hvor der indrettes med små dukkekroge, bilbaner og konstruktionslegetøj.

Alle møbler er med hjul og kan skubbes væk efter behov. Vi tager udgangspunkt i hvad der rører sig blandt børnene. Er der f.eks. en stor pige gruppe som gerne vil lege i dukkekrigen, udvides den ved at bytte rundt på møblerne.

For at tilstræbe et højt æstetisk læringsmiljø, er vi opmærksomme på at legetøjet er intakt og af god kvalitet. Opslag og billeder er sat fast så de ikke hænger. Farverne på stuen er afstemt og der ryddes op og sorteres mest muligt. Legetøjet har sin egen kasse - sorteret i samme kategori så det er inspirerende at gå ombord i.

Det psykiske børnemiljø skaber vi ved at tale respektfuld med barnet og hinanden, at være anerkendende og have et ressourceorienteret barnesyn. Vi skaber nærvær i relationen og tilstræber at alle børn føler sig set, hørt og forstået.

4 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

4.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Personalet skaber læringsmiljøer der understøtter børnenes personlige udvikling. Det gør de ved at skabe gode positive relationer, ved at have en god kontakt, være anerkendende og se barnet i et systemisk perspektiv. Det er vigtigt at der er et engagement så børnene mærker at man vil dem - "jeg vil gerne bruge tid sammen med dig, bare fordi du er dig."

For at skabe gå på mod og livsduelighed hos det enkelte barn, er det vigtigt at have øje for hvor barnet nærmeste udviklingszone er. Det gøres ved at have et godt kendskab til barnet og italesætte hvad der er svært og bevidner modet når barnet har gjort noget det ikke plejer at gøre. Det kan være at klatre i træer, men det kan også være at barnet nu har mod på at indgå i en konflikt og holde på sit. Det er også vigtigt, at barnet ved hvad der forventes af dem - børn vil gerne leve op til de forventninger der er, men det er vigtigt at den enkelte voksne ved om opgaven er i en passende sværhedsgrad. Hvis man puffer let til barnet og det mestrer udfordringen, stiger selvtilliden. At kunne noget konkret, f.eks have viden om dyr, kunne lyne sin lynlås eller snøre sine sko, giver selvtillid som ikke skal forveksles med selvværd. Selvværdet er kernen som fortæller at man er god nok uanset hvad man mestrer. Den skabes i den tætte relation og ved at blive set, hørt og forstået.

4.2 Social udvikling

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

For at indgå succesfuld i et socialt fællesskab, er det vigtigt at de voksne guider og vejleder de børn der er udfordret, både i samspillet med enkelt børn og i det store fællesskab. De gør vi ved at italesætte situationer og konkret guide og forberede barnet på hvad der skal ske. Det kan være nødvendigt at skærme og det kan være nødvendigt pufte blidt fremad. Vi øver i at vente på tur, dele legetøj, udvikle empati ved at vise empati og beskrive følelser og handlinger

uanset om de er hensigtsmæssige eller ej. Vi søger for at skabe fællesarrangementer hvor børnene ser det gode i at være sammen og holde traditioner i hævd.

Fri for Mobberi er en metode der bruges i alle aldre og vi ser at det har en effekt og at begreberne og handlinger bruges efterfølgende børnene imellem. Forældrene er gjort opmærksom på ved introduktionen til Fri for Mobberi, at det er vigtigt at vise interesse for de øvrige børn i gruppen - hilse på og kunne deres navn. Det giver en følelse af sammenhold og af at høre til.

I konflikter er det vigtigt at differencere ifht. til alder. De mindste børn skal konkret have andre handle muligheder - hvis man har en konflikt om f.eks. en stol, finder man en stol mere og konflikten er ude af verden. Hos de største børn kan der forhandles og inddrages forskellige perspektiver. "Hvad tænker du om situationen? " "og hvad kunne løsningen være?"

4.3 Kommunikation og sprog

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Med udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone, er vi opmærksomme på at støtte børnene i deres samtaler og ytringer. Når børn har sproglige udfordringer, gentager vi hvad de siger på den sproglige rigtige måde. Dernæst spørger vi ind til emnet med nysgerrighed. Nogle børn har brug for at vi understøtter deres fortælling - putter flere ord på og søger at bevare lysten til at fortælle. Kunsten er ikke at spørge så barnet føler det bliver forhørt.

Rundt på stuerne hænger billede materialer som kan være et visuelt udgangspunkt i samtale. Det kan være dagens aktivitet eller billeder som man generel kan tale om - f.eks. en kalender, billeder af dyr og insekter og ling.

Vi bruger understøttende sprogstrategier og sprogvurderingen fra Hjernen og Hjertet bruges aktivt til at finde ud af hvor børnene har specifikke udfordringer. Det kan være ordforrådet, sprogforståelsen eller udtalelsen. Vi samarbejder med sprog konsulenter, både fra PPR og fra Dagtilbud og Undervisning omkring konkrete indsatser når egen faglighed ikke slår til.

Sprogtrappen er ny i skrivende stund, men den bliver et aktivt især ift. flersprogede børn hvor tilegnelsen af dansk ikke udvikler sig. Den fortæller konkret hvilket sprogligt udviklingstrin barnet er på og hvilke indsatser der skal iværksættes.

Dialogisk læsning, læse og pegebøger, spille spil, rim og remser, sange, sprog Apps, gentagelser af ord og benævnelse af genstande, er konkrete redskaber vi bruger.

4.4 Krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Fresiahavens legeplads er pt under opbygning da vi skal flytte i en ny institution i efteråret 2021. I planlægningen er der lagt vægt på at legepladsen skal udfordre og stimulere flere sanser og motorikken. Der bliver mulighed for at klatre højt i klatretårne, udfordre balancen og

gå på usikker grund som f.eks. en hængebro. Mooncar banen laves med forskelligt underlag og højder så det bliver nødvendigt for barnet at bruge forskellig teknik og styrke. På legepladsen bliver der også mulighed for ro og fordybelse i landsbyområdet hvor der kan leges med sand og vand. Der bliver områder hvor der er træer og buske som giver huler og stimulerer lugte og synssansen.

Gravestykket er et område kun med jord. Jord er tungere end sand og giver andre muligheder når der skal laves vandkanaler eller graves dybe hulle. Her må bruges jernskovle som kræver koordinering og styrke.

Indenfor etableres et motorikrum med klatrevæg og med mulighed for at tumle og bruge hele kroppen. Her bruges store armbevægelser og det er her børnene kan udfordre sin risikovillighed eller opmuntres dertil i sikre rammer.

Den finmotoriske stimulering sker ved perleplader, klippe med sakse, tegne, bygge tårne, lege med Lego etc.

Når barnet øver sig på at lyne jakken, tage sko og tøj på, kravle op på taburetten, åbne døren til legepladsen, åbne madpakken og dens indhold, tage tøj på dukken, bygge vejbaner, lægge puslespil, tegne, danse, osv., stimuleres kropsfornemmelse, som dermed stimulerer hjernen og udvikler barnet uanset alder.

Det er vigtigt at de voksne er rollemodeller og er bevidst om hvad de udstråler ved fysisk aktivitet - og så er det vigtigt at alle børn har lige deltagelsesmuligheder så aktiviteter og den fysiske leg afstemmer den aktuelle børnegruppe uanset alder og forudsætninger.

4.5 Natur, udeliv og science

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder,

hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
 - Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.
-

Naturen omkring Fresiahaven incl. legpladsen, understøtter en eksperimenterende og undersøgende tilgang til naturen og til naturfænomener. Vi er omgivet af mose, sø, skove og krat hvor der planlægges aktiviteter der sikrer læring om naturen. Vi medbringer bestemmelsesduge og iPad, fiskenet, forstørrelsesglas og terrarier som børnene bruger når de undersøger dyr, insekter, blade og vand.

På legepladsen har vi både en sandkasse og et gravestykke som består af jord. Børnene har styr på hvilke muligheder og begrænsninger der ligger her. I gravstykket laves vandfald og kræves kanaler og dermed læres der hvordan der laves fald i en vandkanal. Det legende og eksperimenterende assisteres af voksne der skaber rammerne f.eks. ved hjælp af rør, skovle og spande og guider når tingene bliver for svære.

Naturen understøtter og danner ramme for børns begejstring og nysgerrighed når de f.eks. finder is i vandpytter. Det kan videreføres til planlagte aktiviteter hvor vi f.eks. laver islygter og laver store isklumper smelte samtidig med at det filmes med en iPad, så børnene kan se forløbet imens det sker og bagefter.

Vi sår frø i potter til hver barn, så det bliver tydeligt hvad der sker med frøet som bliver til en plante. På den måde lærer børnene også at værne om planten og naturen.

Naturen skærper sanserne, og giver plads til at kroppen må bruges da der er god plads.

Naturen er et oplagt sted for læring for alle børn da læringsmiljøet og målene favner bredt.

Naturen giver i sig selv mulighed for motorisk træning når der klatres i træer og gås på ujævnt underlag, cykles og løbes på løbehjul. I naturen tælles der og der øves kategorier som træer, blade, insekter, etc.

Børnene oplever årstidernes skifte og dermed vejr-fænomener.

4.6 Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Fællesskab er vigtig for at føle sig som en del af et dagtilbud. Det kan være det store fællesskab hvor hele børnegruppen kan være samlet og det kan også være det lille fællesskab hvor få børn leger eller er med i voksenstyrede aktiviteter.

Når vi flytter i efteråret 2021, får vi et værksted som ligger med direkte udgang til legepladsen og med store vinduer der giver mulighed for at se årstiderne skifte og bliver inspireret deraf. Alle kreative materialer bliver samlet et sted så både børn og voksne kan lade sig inspirere. Der bliver mulighed for at bruge hammer og søm på høvlebænken og ligeledes at male, tegne, lave papmache´ etc. Her bliver der få grænser for hvad der bliver muligt og rig mulighed for at skabe æstetiske læreprocesser som stimulerer barnets kreativitet og udfoldelse.

Traditioner og fællesskab går ofte hånd i hånd. Til jul og påske, dyrker vi de traditionelle traditioner som julefrokost, jule/påskeklip som pynter stuen og hvor barnet bidrager til fællesskabet ved at være aktive i f.eks udsmykningen. Den årlige julefest afholdes med alle børn i børnehaven og vuggestuen hvor vi inviterer en spillemand og hvor vi synger de traditionelle julesange og lege og møder julemanden som har en godtepose med til børnene. Da vi har en del børn med anden trosretning, gør vi opmærksom på arrangementet i god tid så forældrene har mulighed for selv at bestemme om barnet skal i børnehave eller ej den dag. Vi har en eftermiddag hvor forældrene inviteres til julehygge. Her viser barnet stolt sin børnehave og spiller et spil og ønsker hinanden god jul. Ligeledes inviteres alle forældre til den årlige sommerfest hvor vi ser teater eller hører musik og hvor alle har mad med til det fælles ta´ selv bord. Hver familien bidrager til fællesskabet og bagerfer hjælper alle med at rydde op og gøre klar til næste dag.

Ipaden bruges til informationssøgning til børnene, til at filme forløb – I-Movie - som f.eks hvor hurtigt gror et frø og hvordan udklækkes sommerfuglelarver. Den bruges også som sprogstimulering via lærings Apps som My Playhouse. Osmo som er forstadiet til tidlig programmering og bruges flittig af førskolegruppen. Indimellem bruges iPaden også til børn der trænger til et frirum i eget selskab.